

Det Nye Højre II. De gamle politiske kontinentalplader er i opbrud. Bliver den klassiske konservative, som hylder dyd og moral, den virkelige opposition for den radikale højrefløj?

Venner og fjender i forfaldstiden

AF HEIDI LAURA

Vil man forstå opbruddet i nutidens politiske sfære, kan man lære meget på Twitter. For nylig gjorde præsident Donald Trump sig bemærket med sin hårde reaktion imod nogle sorte sportsfolk, der havde nægtet at knæle under afspilningen af nationalhymnen før en kamp. Trump benyttede lejligheden til også at fremføre sin kritik af sportens mange regler om fair play: De strenge regler ødelægger sporten. Der mangler rå kamp, eller som præsidenten udtrykte det: »De vil jo gerne slå til – men så bliver de smidt ud af spillet!« En voldsom debat udspillede sig på Twitter, og til præsidentens overraskelse kom der ikke den store opbakning fra sportens side; man havde det faktisk fint med at have regler – frem for kampe, hvor alle kneb gælder.

Det interessante ved dette sammenstød mellem præsidenten og sporten er, hvem Trumps lejr bejler til som allierede i kampen for at forandre USA – og om de møder gensidig kærlighed, forklarer Vibeke Tjalve fra DIIS, som er en af forskerne bag det netop startede forskningsprojekt World of the Right om Det Nye Højre i både USA og Europa. Det er meget tydeligt, at både Trump og hele Det Nye Højre gerne vil alliere sig med sporten, militæret og den gode gammeldags industri, som de ser som klassiske maskuline sfærer, hvor rå virilitet kan trives. Men den fremstrakte hånd gribes ikke nødvendigvis; især sport og militær er stærkt regelbundne felter med gamle dyder såsom fair play og retfærdig krig.

Det uheldige bejleri til sporten kan måske også kaste lys over Trumps forhold til det republikanske parti: Han er den skrumpeløse anfører af et parti, som stadig er styret af klassiske konservative begreber om moral, dyd og ordentlighed. Det kan godt være, at Det Nye Højre maskerer sig som et konservativt projekt, men dets virkelige program gælder snarere en total frisættelse fra snærende moral, så brutal konkurrence og hård kamp mellem stærke mænd endelig kan afsløre, hvem der fortjener at dominere. I praksis kan den klassiske amerikanske konservative med sine begreber om dyd og moral meget vel gå hen og blive den vigtigste opposition for Det Nye Højre – forvirrende nok, påpeger Tjalve.

DET politiske landkort er i hastig forandring. I mange lande nyder yderligtgående højrefløjspartier fremgang og får stadig mere politisk indflydelse. I både Rusland, Polen og Ungarn er de i praksis allerede en del af magten eller meget tæt på, selv om der alle tre steder findes endnu mere rabiate højrefløjspartier, som for eksempel kritiserer Putin for at føre en alt for blød politik i Ukraine, fortæller ph.d.-studerende Minda Holm, som dækker det yderste højre i Østeuropa.

Venstrefløjen står mange steder svagt, og klassiske konservative leder efter deres ben; det er Det Nye Højre, som har de provokerende paroler og dominerer de sociale medier, og derfor løber med opmærksomheden i en tid, som er præget af visionsløshed. De store partier, som har regeret længe, har ikke andet at tilbyde end mere af det samme: mere liberalisme, globalisering og frihandel.

Det Nye Højre har en helt ny historie at fortælle: om et nødvendigt opgør, som skal tages med fjender af nationen for at stoppe det liberale samfunds forfald. Men den politiske kamp er rykket overraskende nye steder hen.

»Den klassiske konservative står i en meget akavet position i USA,« siger Vibeke Tjalve. »Oprindeligt tænkte jeg, at jeg skulle undersøge Det Nye Højres gennemslagskraft i USA ved at tale med republikanerne i Kongressen. Men det afspejler en misforståelse af Det Nye Højres politiske magt, for det, vi har været vidner til, er jo, at det republikanske parti er sat uden for indflydelse. Trumps magt etableres i høj grad uden for det politiske system; der regeres direkte fra Det Hvide Hus – og Kongressen tør ofte ikke gå imod. Mediernes fokus er på debatter uden for Kongressen, som leverer ideologisk skyts til Det Hvide Hus. Medier som Breitbart er selve det politikformulerende miljø, og Kongressen bliver mere og mere irrelevant. På samme måde kan man her i Danmark føle, at Nye Borgerlige har indflydelse uden overhovedet at være i Folketinget. Det, som fylder i politik, er den offentlige digitale samtale, ikke arbejdet i Folketingets samråd og udvalg. Det parlamentariske er ikke længere det egentligt politiske; det er, når Inger Støjberg lægger et billede ud af en kage og får en masse likes.«

HELE situationen viser, at twitterismen i høj grad kobler de klassiske medier af i spredningen af politiske ideer, mens den digitale sfære betyder stadig mere. Og netop den digitale industri synes at være en oplagt alliancepartner for Det Nye Højre. Hvis der er noget, de to parter kan blive enige om, så er det, at opbrud er altings nødvendige drivkraft, og at evig brutal overlevelseskamp er den naturlige orden. Af samme grund skal et af Tjalves fremtidige feltarbejder til forskningsprojektet foregå i Silicon Valley:

»New Tech er allerede en vigtig allieret for Det Nye Højre, som er utroligt dygtige til at lave segmentanalyser og målrette deres kommunikation.«

Her kan man tilføje rent bortset fra beskudte forbindelser som hacking og bevidst disinformation.

I det digitalt konservative Frankrig er det også tydeligt, at højrefløjen har erobret de sociale medier, mens de andre politiske partier har siddet på hænderne og været skeptiske over for alt det nymodens digitale, fortæller seniorforsker Manni Crone, som dækker det yderste franske højre for forskningsprojektet:

»Den franske situation er på mange måder speciel, fordi der ingen konservativ politisk tradition findes i Frankrig; Den Franske Revolution var et radikalt brud med fortiden, og lige siden har man set mennesket som et ubeskrevet blad: et væsen, der kan formes som borger snarere end som et produkt af historie og tradition.«

Det betyder, at Det Nye Højre nu kan erobre pladsen som konservative ideologer – og gør det, forklarer Crone.

En lang række franske tidsskrifter som Accatone, Limite og Krisis har cementeret Det Nye Højres position sammen med dets stærke digitale rum, kendt som le Fachosphère. Begge dele er ikke mindst et modsvar på, at medier som Le Monde i mange år slet ikke ville lade Front National komme til orde i spalterne. Interessant nok kommer det franske Nye Højres væsentligste opposition fra den helt nye politiske midte, Emmanuel Macron netop har etableret med sin regering – i et Frankrig, som aldrig før har haft en politisk midte, men derimod en kløft mellem højre- og venstrefløj. Og lige så specielt for Frankrig ser man en markant

kritik af den sjælløse kapitalisme komme fra både den yderste venstrefløj og det yderste højre. Fraktioner af Front National og den katolske, konservative fløj af Les Républicains er optaget af økologi og tilknytningen til den franske jord, som rummer rigets lange historie.

DER er ingen tvivl om, at den nye radikale højrefløj, især i USA, søger tætte forbindelser med industrien, hvor den finder et verdenssyn, der umiddelbart kan minde om dens eget.

»Rent historisk så man i første halvdel af 1900-tallet stærke alliancer mellem fascistiske regimer og det europæiske erhvervsliv,« forklarer Vibeke Tjalve. »Det vil være forkert at sige, at man i erhvervslivet er uden moral, men selve logikken er jo markedslogikken, konkurrencen. Den logik ligner Det Nye Højres egen idealisering af rå kamp. For det private erhvervsliv er 'survival of the fittest' en nøgtern og neutral konstatering af markedets vilkår. For Det Nye Højre er darwinisme-logikken et ideal. Jeg vil gerne undersøge, om markedets værdineutrale logik gør det lettere for Det Nye Højre at finde et fællesskab med industrien og techgiganterne. Særligt det digitale miljø vil i fremtiden blive tvunget til at tage politisk stilling. Vil store medieudbydere som Google og Facebook være åbne platforme for ethvert politisk synspunkt? Hvad vil de lægge teknologi til? Trump-administrationens brug af folk fra eksempelvis olieindustrien vil også være interessant at følge. Udenrigsminister Tillerson, den tidligere Exxon-direktør, er et godt eksempel. I Exxon var rollen at være værdineutral og optimere profit og derfor tage afstand fra normativ tænkning om for eksempel klimakrisen for i stedet at lade markedets logik ordne tingene. Hvordan vil den logik udfolde sig, når den spændes for et politisk projekt som det, Trump og Det Nye Højre har gang i? Det amerikanske erhvervslivs gamle værdier om tradition, dyd og ordentlighed vil blive udfordret i den fremtidige kamp mellem klassisk konservatisme og Det Nye Højres anderledes radikale og disruptive dagsorden.«

Dette var anden og sidste artikel om et nyt treårigt forskningsprojekt på DIIS om Det Nye Højre.

Det Nye Højre vil gerne alliere sig med eksempelvis sporten og dens maskuline atmosfære af kampånd og konkurrence, men støder sammen med sportsverdenens stringente regler og dyder som fair play. FOTO: AP/SCANPIX